

ERHVERVSJURA

Kontrol med revisorer kan svækkes

ANSVAR: Regeringen vil afskaffe revisionsprotokollen som det pligtmæssige kommunikationsmiddel fra revisor til bestyrelse, medmindre der er tale om en børsnoteret virksomhed eller en finansiel virksomhed. Det vil svække muligheden for at gøre et ansvar gældende over for revisorer.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

finans@finans.dk

Sidste mandag udløb høringsfristen for erhvervs- og vækstministerens udkast til ændringsforslag af revisorloven. Forud var gået et stort arbejde i Revisorkommissionen, der i september sidste år var barslet med en rapport med den sexede titel: "Revisorlovgivningen – styrkelse af revisionskvalitet, uafhængighed og konkurrence".

Rapporten, der var på ca. 330 sider inkl. bilag, var af uranselige årsager ikke en betænkning, skønt Revisorkommissionen tidligere har udarbejdet betænkninger forud for større ændringer af revisorloven. Men måske har nogen ment, at det var mere moderne med en "rapport".

Man kan jo så glæde sig over, at den dog tilsyneladende er skrevet i Word og ikke som PowerPoint-slides – hvad der jo er endnu mere moderne, især blandt konsulentfirmaer.

Det er ikke nogen let øvelse, som først Revisorkommissionen og siden ministeriets embedsfolk har været på. Hovedårsagen til besværlighederne er lovtekniske. Revisorområdet er i EU nu reguleret af både et direktiv og en forordning, sidstnævnte for så vidt angår børsnoterede virksomheder og finansielle virksomheder.

Hovedreglerne er, at direktiver skal indarbejdes i den danske lovgivning, før de får retskraft, hvorimod forordninger har retsvirkning umiddelbart og derfor ikke bør indarbejdes i lovgivningen, fordi man derved risikerer, at man simpelthen laver "forkert" lovgivning.

På den anden side er der intet til hinder for at "samle" reglerne i én lov, blot man er sikker på, at loven ikke strider mod hverken forordning eller direktiv. Og for at gøre det rigtig interessant lader de EU-retlige regler på dette område også landene "lægge til" på nogle områder, hvis de ønsker dette.

Det har ministeriet valgt at gøre på nogle få områder, men ellers har "ledestjernen" i arbejdet været, at de danske regler så vidt muligt skulle være som EU kræver det, hverken mere eller mindre.

Det er for så vidt et fornuftigt ønske, al den stund både revisorbranchen og deres kli-

enter er grænseoverskridende, og jo mere ens reglerne er i de enkelte lande, jo lettere er det at udføre revisionen og forstå resultatet af den. Man skal dog ikke overvurdere betydningen af dette, idet de standarder, som revisorer arbejder efter, i forvejen er internationale.

Udkastet til lovforslag indeholder en lang række større og mindre ændringer i bl.a. beskrivelsen af revisors pligter, i organiseringen af tilsynet, i Revisornævnets opgaver og i uafhængighedsreglerne. Jeg vil her blot nævne en enkelt, som til gengæld er uhyre central.

Som nævnt er der fortsat et "nationalt spillerum", og det foreslår ministeriet blandt andet udnyttet til at afskaffe revisionsprotokollen som det pligtmæssige kommunikationsmiddel fra revisor til bestyrelse, medmindre der er tale om en børsnoteret virksomhed eller en finansiel virksomhed.

I dag er det sådan, at hvis en virksomhed bliver revideret, skal revisor anvende revisionsprotokollen. Det er meget vanskeligt at forstå grundene til at afskaffe den pligtmæssige revisionsprotokol, og det er da heller ikke en del af Revisorkommissionens forslag. Her går ministeren sine egne – uransagelige – veje.

EU's forordning bestemmer, at der skal føres en revisionsprotokol i børsnoterede og finansielle virksomhe-

der, fordi, som det siges i præambelen: »Værdien af lovpligtig revision for den reviderede virksomhed ville blive meget større, hvis kommunikationen mellem revisoren eller revisionsfirmaet på den ene side og revisionsudvalget på den anden blev styrket«.

Revisorkommissionen er helt enig i denne betragtning og anfører, at revisionsprotokollen igennem næsten 100 år har været hovedkommunikationslinjen fra revisor til bestyrelse, og at protokollen indeholder helt central information, som ledelsen skal forholde sig til.

Revisorkommissionen foreslår derfor i sin rapport, at vi i Danmark fortsætter med at anvende revisionsprotokollen i alle selskaber, hvor der foretages revision. Ministeriets begrundelse for ikke at følge Revisorkommissionens anbefaling på dette punkt er alene, at forordningen ikke kræver en egentlig protokol for andre end de omfattede virksomheder, at de øvrige selskaber og deres revisor dermed får større valgfrihed til at indrette sig, og at en række af de informationer, der efter gældende ret skal indføres i revisionsprotokollen, alligevel skal gives til ledelsen i medfør af de internationale revisionsstandarder.

Ved dette forslag har ministeriet imidlertid helt overset pointen med at have en protokol. Ved at have en

sådan – og kun ved at have en sådan – kan bestyrelsesmedlemmer, nye som gamle, meget let se, hvilke oplysninger revisor har givet, hvilke betæneligheder, han måtte have haft, og hvilke uregelmæssigheder, der måtte være – ikke blot i relation til indeværende års revision, men over en årrække.

Revisionsstandarderne kræver ganske vist, at der fortsat gives en række af de samme oplysninger, men kun som fritstående *management letters*. Sådanne meddelelser samles altså ikke et centralt og fortløbende sted, men kommer i stedet klatvis og efter behov.

Revisionsprotokollen har da også gennem årene vist sin værdi ikke blot i det daglige arbejde for bestyrelsen, men i om muligt endnu højere grad som et bevismiddel i retssager, både erstatnings- og straffesager.

Gennem protokollen kan man således meget klart se, om revisor har opfyldt sine pligter til at informere bestyrelsen (og hvis han ikke har det, lurer et erstatnings- eller måske ligefrem strafansvar for revisor), og man kan se, om bestyrelsen har forholdt sig til revisors eventuelle kritiske bemærkninger (og hvis den ikke har det, lurer et erstatnings- eller måske ligefrem et strafansvar for bestyrelsens medlemmer).

Det var da heller ikke uden grund, at bestyrelses-

Man må håbe, at det endelige lovforslag ikke indeholder en afskaffelse af pligten til at føre en revisionsprotokol.

medlemmerne i Nordisk Fjer fik en bøde for ikke at have læst revisorerne kritiske bemærkninger i revisionsprotokollen. Havde de gjort det, ville Nordisk Fjer-sagen formentlig ikke have fået det omfang, den fik.

Man skal heller ikke være blind for, at det eneste sted en bestyrelse automatisk får hjælp til at "holde øje" med direktionen er via revisionsprotokollen.

Man kan derfor uhyre let forestille sig, at førelse af en revisionsprotokol ikke vil blive frivilligt valgt til i ret mange selskaber. Der er ikke – som ved valget mellem revision eller f.eks. udvidet gennemgang – noget udtrykkes fra långivere m.fl., revisor vil naturligvis kræve ekstra betaling for at føre en protokol, hvis den ikke er lovpåkrævet, og min erfaring er, at alt for mange bestyrelsesmedlemmer slet ikke er klar over, hvor vigtig protokollen er. Det opdager de mange gange først for sent, og de vil derfor heller ikke selv have noget større incitament til at vælge en protokol til.

EU har set lyset og kræver nu – men meget forsigtigt, fordi det er en nyskabelse i de fleste andre medlemslande – at man indfører krav om en protokol i de allervigtigste virksomheder.

Her i Danmark har vi indset vigtigheden af en protokol for næsten 100 år siden og bibeholdt dette krav trods mange og dybtgående ændringer i revisorloven. At afskaffe pligten til at føre denne protokol, der er dybt indarbejdet i alle danske virksomheder, hvor der foretages revision, blot for at håndhæve en abstrakt idé om, at danske virksomheder skal »stilles lige« med andre virksomheder i et EU, der så småt er ved at indføre en protokol, er næsten ikke til at bære. Det er en ledelsesmæssig svækkelse, og det er en svækkelse af muligheden for at gøre et ansvar gældende over for revisorer og bestyrelsesmedlemmer, når et sådant er aktuelt.

Man må håbe, at det endelige lovforslag ikke indeholder en afskaffelse af pligten til at føre en revisionsprotokol.

Statsminister Lars Løkke Rasmussen med erhvervs- og vækstminister Troels Lund Poulsen, der foreslår at afskaffe revisionsprotokollen som det pligtmæssige kommunikationsmiddel fra revisor til bestyrelse i de fleste virksomheder.

Foto: Jens Dresling/Polfoto

